

Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг,
Зайсан, 11-р хороо, 51-1 17 тоот
Утас: (+976) 9979-95178 (+976) 99089694
Вэб сайт: www.wildlife.mn
И-мэйл: mongowlife@gmail.com

2023-01-13 № 2023/01
танай -ны № -т

Г Журмын төсөл хүргүүлэх тухай.

Зөвшөөрлийн тухай хуулиар тусгай зориулалтын ан амьтан агнах, барих зөвшөөрлийг дуудлага худалдаагаар олгох шинэ зохицуулалт бий болсноос үүдэн Амьтны тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт орж, Улсын Их Хурлаар батлагдсан. Энэхүү шинэ хууль болон эрхзүйн орчны талаар тусгай зориулалтын ан агнуурын үйл ажиллагаа эрхэлдэг аж ахуйн нэгжүүд, амьтны мэргэжлийн судалгааны байгууллага, агнуурын бүс нутгийн менежмент хариуцагчид нар Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайд болон Төрийн нарийн бичгийн дарга, Хүрээлэн бүй орчин байгалийн нөөцийн газрын удирдлага болон мэргэжилтнүүдийн хамтарсан уулзалтуудыг хийсэн.

Тус уулзалтын хүрээнд тусгай зориулалтын ан амьтан агнах, барих тусгай зөвшөөрлийг дуудлага худалдаагаар олгох журмын төслийн саналыг мэргэжлийн байгууллага хамтран боловсруулахаар шийдвэрлэсэн.

Бид ашиглагч нь хамгаалагч байх зарчмыг баримтлан, Амьтны тухай хуулийн 21.3-д “Агнуурын нөөцийг хамгаалах талаар нөхөрлөл, хуулийн этгээд дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ”, 21.3.1-д “хариуцаж байгаа агнуурын бүс нутгийнхаа агнуурын нөөцийг хуулийн хүрээнд гэрээнд заасны дагуу тогтвортой ашиглах, эзэмших” гэж заасан заалтуудыг үндэслэл болгон журмын төслийн саналыг боловсрууллаа.

Дуудлага худалдаагаар агнуурын амьтдыг ашиглуулах шинэ эрх зүйн орчинд хамгааллын асуудлыг сайжруулах зүйл, заалт орхигдсон байсан ба бид журмын төсөлд агнуурын амьтдын хамгааллын бүтцийг алдагдуулахгүй байх чиглэлд ихээхэн анхаарч, журмын төслийн саналыг боловсруулсан. Тус төслийн саналыг хянан үзэж, Монгол Улсын Засгийн Газрын хуралдаанд оруулан батлуулж өгнө үү.

Энэ оны тусгай зориулалтын ангийн зөвшөөрлийг олгох нөхцөлийг ойрын хугацаанд бүрдүүлж өгөхийг хүсэж байна.

Хүндэтгэсэн,

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Э. МАГСАРЖАВ

**ХОВОР АМЬТНЫГ АГНАХ, БАРИХ
ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ЖУРАМ**

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Энэ журмаар амьтны цахим мэдээллийн санд үндэслэн ховор амьтан агнах, барих зөвшөөрлийг **дуудлага худалдааны журмаар** олгохтой холбоотой харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2. Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага (цаашид "төрийн захиргааны төв байгууллага" гэх) нь амьтны халдварт өвчнийг илрүүлэх, халдвартын тархалтыг хязгаарлах болон судалгаа, шинжилгээний зориулалтаар ховор амьтныг агнах, барих зөвшөөрлийг албан бичгээр, бусад зөвшөөрлийг цахимаар олгоно.

1.3. Шаардлагатай тохиолдолд энэ журмын 1.2-т заасан зөвшөөрлийг олгох зорилгоор мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын санал, дүгнэлт гаргуйлж болно.

1.4. Төв, суурин газрын болон амьтны тархац нутагтай ойр амьдарч буй хүн амын эрүүл мэндийн аюулгүй байдал, өмч хөрөнгийн бүрэн бүтэн байдлыг хангах, учирч болох эрсдэлээс зэрлэг амьтдыг хамгаалахтай холбоотой нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд аймаг, нийслэлийн байгаль орчны асуудал хариуцсан байгууллага, мэргэжлийн байгууллагатай хамтран ховор амьтныг барих удирдамжийг баталж, аюулгүй болгох арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

1.5. Ховор амьтныг агнах, барих зөвшөөрөл хүсэх, амьтны цахим мэдээллийн санд өгөгдөл оруулах маягт, агнуурын бус нутгийн менежмент хариуцагчийн гэрээний загварыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

1.6. Амьтны цахим мэдээллийн сан нь ховор амьтан агнах, барих зөвшөөрөл олгох үйл ажиллагааг хялбаршуулж, олон нийтэд нээлттэй, ан амьтны тоо толгой, тархац нутаг, нүүдэл, шилжилт хөдөлгөөний урт хугацааны мониторинг, судалгааны дүнг бий болгох нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

1.7. Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн зөвшөөрөгдсөн бүсэд ховор загас, голын экосистемийг хамгаалах, загас барих, загасчлалын отгийн үйлчилгээнд хяналт тавих үүргийг хамгаалалтын захиргаа хэрэгжүүлэх бөгөөд энэ үүргийг байгаль орчныг хамгаалах чиглэлийн төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгжид гэрээний үндсэн дээр хариуцуулж болно.

Хоёр. Амьтны цахим мэдээллийн сан

2.1. Амьтны цахим мэдээллийн сан нь дараах мэдээллээс бүрдэнэ:

2.1.1. Улсын хэмжээнд үнэлгээ хийсэн ховор амьтны тархац, нөөцийн судалгааны дүн, тухайн жилд агнах агнуурын амьтны тоо хэмжээг агнуурын бус нутгаар хуваарилсан дэлгэрэнгүй мэдээлэл;

2.1.2.улсын болон орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хилийн зааг;

2.1.3.аймгийн ерөнхий агнуур зохион байгуулалтын тайланда тусгасан ховор амьтны тоо толгой, тархац, нөөц, агнуурын бүс нутгийн байршлын мэдээлэл;

2.1.4.аймгийн агнуурын менежментийн төлөвлөгөө, түүний хэрэгжилтийн тайлан, дүгнэлт;

2.1.5.аймаг, сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас тогтоосон нарийвчилсан агнуур зохион байгуулалтын тайлан, агнуурын бүс нутгийн хил хязгаар, талбайн хэмжээ;

2.1.6.агнуурын бүс нутгийн ховор амьтны тоо толгой, байршил, нөхөн үржил, төлжилт, сүргийн бүтэц, агнуурын нөөцийн мэдээ;

2.1.7.агнуурын бүс нутгийн менежментийн төлөвлөгөө болон тухайн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайлан, мэргэжлийн зөвлөлийн зөвлөмж;

2.1.8.агнуурын болон загасчлалын отгийн тэмдэглэл, олзворын мэдээлэл бүртгэх маягт.

2.2.Мэдээллийг энэ журмын 1.5-д заасан маягтын дагуу мэдээллийн санд байршуулна.

2.3.Төрийн захиргааны төв байгууллага энэ журмын 2.1.1, 2.1.2, 2.1.7-д заасан мэдээллийг цахим мэдээллийн санд оруулна.

2.4.Аймаг, нийслэлийн байгаль орчны асуудал хариуцсан байгууллага энэ журмын 2.1.3-2.1.5-д заасан мэдээллийг ерөнхий агнуур зохион байгуулалт, аймгийн агнуурын менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланда үндэслэн жил бүрийн 10 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор батлагдсан маягтын дагуу цахим мэдээллийн санд оруулна.

2.5.Агнуурын бүс нутгийн менежмент хариуцагч нь ховор амьтны агнуурын бүс нутгийн нарийвчилсан агнуур зохион байгуулалтын судалгааг хоёр жил тутам, ховор загасны агнуурын бүс нутагт дөрвөн жилд нэг удаа мэргэжлийн байгууллагаар, туурайтай амьтны мониторинг судалгааг сар тутам, загасны мониторинг судалгааг загасчлалын хугацаанд хийж, энэ журмын 2.1.6, 2.1.8-д заасан мэдээллийг жил бүрийн 10 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор батлагдсан маягтын дагуу цахим мэдээллийн санд оруулна.

Гурав.Агнуурын бүс нутгийг тогтоох шалгуур үзүүлэлт

3.1.Тухайн жилд олзворын зориулалтаар ховор амьтан агнах агнуурын бүс нутаг дараахь шалгуурыг хангасан байна:

3.1.1.аймгийн ан агнуурын менежментийн төлөвлөгөөнд тухайн агнуурын бүс нутаг тусгагдсан байх;

3.1.2.ховор амьтан агнуурын бүс нутагт хамгийн багадаа 10 5 жил тогтвортой байршсан байх;

3.1.3.агнуурын бүс нутагт ховор амьтны нөөц өсөлттэй, амьтны нийт тоо толгой 80-аас дээш байх;

3.1.4.агнуурын менежментийн төлөвлөгөө тухайн жилд 70-аас дээш хувь биелсэн байх.

3.2. Байгалийн аюулт үзэгдлийн улмаас ховор амьтад олноор хорогдсон нь Гамшгаас хамгаалах тухай хуульд заасан гамшгийн эрсдэлийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоогдсон бол тухайн жилд агнах амьтны тоог менежментийн төлөвлөгөөнд заасан агнуурын нөөцийн тооноос бууруулж тогтооно.

3.3. Жилд агнах амьтны тоог бууруулан тогтоосон тохиолдолд менежмент хариуцагч жил бүр агнах агнуурын нөөцийг мэргэжлийн байгууллагаар өөрийн хөрөнгөөр тогтоолгож, тайланг орон нутгийн байгаль орчны асуудал хариуцсан байгууллагаар баталгаажуулж, байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

3.4. Тухайн жилд спорт загасчлалын зориулалтаар барих загас агнуурын бүс нутаг болон улсын тусгай хамгаалалттай газар дараах шалгуурыг хангасан байна:

3.4.1. ховор загасны нийт нөөц 100-аас дээш, жилд барих нөөц 50-аас дээш байх;

3.4.2. загас агнуурын менежментийн төлөвлөгөө нь тухайн агнуурын бүс нутаг байршиж байгаа тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хамгаалалтын захиргааны менежментийн төлөвлөгөөтэй уялдсан байх;

3.4.3. загас агнуурын менежментийн төлөвлөгөө тухайн жилд 70-аас дээш хувь биелсэн байх.

Дөрөв. Ховор амьтан агнах, барих зөвшөөрөл олгох үйл ажиллагаа

4.1. Төрийн захиргааны төв байгууллага агнуурын бүс нутгийн нээлттэй цахим мэдээллийн санд үндэслэн дараа онд агнах, барих ховор амьтны тоо хэмжээний саналыг агнуурын бүс нутаг тус бүрээр гарган нэгтгэж, жил бүрийн 11 дүгээр сарын 1-ний өдрийн дотор Засгийн газарт хүргүүлнэ.

4.2. Засгийн газар дараа онд тусгай зориулалтаар агнах, барих амьтны тоо хэмжээг баталснаас хойш ажлын 5 **14** хоногт багтаан байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тусгай зориулалтаар агнах, барих амьтны хуваарийг энэ журмын 1, 2 дугаар хавсралтад заасан маягтын дагуу бүрэн хуваарилан баталж, цахим мэдээллийн санд байршуулна. Мэргэжлийн зөвлөлийн дүгнэлтүүдийг үндэслэн, тухайн жилд тусгай зориулалтаар агнах, барих амьтны тоо хэмжээг аймаг бүрээр баталж, тухайн аймагт хамаарах дүгнэлтүүдтэй хамт хүргүүлнэ.

4.3. Аймаг, нийслэлийн засаг дарга Амьтны тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлд заасны дагуу ажлын хэсэг байгуулан, сайдын шийдвэр гарснаас хойш 21 хоногийн дотор тухайн аймагт хуваарилагдсан тусгай зориулалтаар ан амьтан агнах барих тусгай зөвшөөрлийн тоо хэмжээгээр дуудлага худалдааг зохион байгуулна.

4.4. Дуудлага худалдааг явуулахдаа тусгай зориулалтын ан амьтны тусгай зөвшөөрөл нэг бүрээр, эсхүл нэг зүйл амьтныг 2 буюу түүнээс дээш тоогоор, эсхүл өөр өөр төрөл зүйлээр багцлан дуудлага худалдаанд оруулж болно.

4.5. Дуудлага худалдааг зохион байгуулагч нь тухайн аймаг, нийслэлд хуваарилсан тусгай зориулалтын ангийн бүх зөвшөөрлийг дуудлагаар худалдах ба тусгай зөвшөөрлийг дур мэдэн үлдээх, өөр хэлбэрээр иргэн, хуулийн этгээдэд олгохыг хориглоно.

4.6. Дуудлага худалдаанд тухайн аймгийн агнуурын бүс нутгийн менежмент хариуцагч болон ан агнуурын ажил эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын тусгай зөвшөөрөлтэй дэнчин төлж бүртгүүлсэн хуулийн этгээд эсхүл түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч оролцоно.

4.7. Дуудлага худалдааны ялагч нь тухайн аймгийн агнуурын бүс нутгийн менежмент хариуцагч бол тусгай зөвшөөрлийг өөрийн хариуцаж буй агнуурын бүс нутагт бүртгүүлэн баталгаажуулна.

4.8. Дуудлага худалдааны ялагч нь агнуурын бүс нутгийн менежмент хариуцагч биш бол тухайн аймгийн аль нэг агнуурын бүс нутгийн менежмент хариуцагчтай ан агнуулах гэрээ байгуулж, ан агнуулах тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлтээ аймгийн засаг даргын тамгын газарт хүргүүлнэ.

4.9. Агнуурын бүс нутгийн менежмент хариуцагч хөвөр амьтан агнах зөвшөөрлийн цахим хүсэлтэд агнуурын нөөц ашигласны төлбөрийн урьдчилгаа 30 хувь, хураамжийг 100 хувь тухайн агнуурын бүс нутаг байрших сумын Төрийн сан дахь агнуурын нөөц ашигласны төлбөрийн дансанд толох бөгөөд өлзөвөрыг гадаадад гаргах хүсэлт гаргахаас өмнө төлбөрийн үлдэгдлийг бүрэн төлсөн байна. Аймаг, нийслэлийн засаг дарга нь ан агнах, барих хүсэлтийг хүлээн авч, дараах материалыг үндэслэн, анчны нэр дээр тусгай зөвшөөрлийг ажлын 3 хоногийн дотор олгоно. Үүнд:

4.9.1. анчны нэр, улс, паспортын хуулбар

4.9.2. холбогдох дансанд дуудлага худалдааны төлбөрийг бүрэн төлсөн баримт,

4.9.3. агнуурын бүс нутаг байрлах сумын дансанд агнуурын нөөц ашигласны төлбөрийн 30%-ийг, хураамжийг 100% төлсөн баримт,

4.9.4. дуудлага худалдааны ялагч агнуурын бүс нутгийн менежмент хариуцагч биш бол тухайн аймгийн аль нэг агнуурын бүс нутгийн менежмент хариуцагчтай байгуулсан ан агнуулах гэрээ

4.10. Нэг агнуурын бүс нутагт тусгай зориулалтаар ан амьтан агнах, барих тусгай зөвшөөрлийг энэхүү журмын 6.3-д заасан хязгаарт багтааж олгоно.

4.11. Агнуурын бүс нутгийн менежмент хариуцагч тул загас барих зөвшөөрлийн цахим хүсэлтэд нэг удаагийн зөвшөөрөл нь 5 хоногт 1 тул, 10 хуртэл жижиг загас байхаар тооцож, агнуурын нөөц ашигласны төлбөр, хураамжийг тухайн агнуурын бүс нутаг байрших сумын Төрийн сангийн агнуурын нөөц ашигласны төлбөрийн дансанд бүрэн төлнө.

4.6. Төрийн зажиргааны төв байгууллага хөвөр амьтныг агнах, барих цахим хүсэлтийг ажлын 3 одорт багтаан хянаж зөвшөөрлийг олгоно.

4.12. Ховор амьтныг эрдэм шинжилгээ, соёл, урлаг, эмчилгээний зориулалтаар агнах, барих хүсэлтэд амьтны зүйлийн нэр, тоо толгой, үндэслэл, агнах болон барих арга зүй, хугацаа, аймаг, сум, агнуурын бүс нутгийн нэрийг тодорхой заана.

4.13. Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хамгаалалтын зажиргаа энэ журмын 4.2-т заасан хуваарыт үндэслэн тусгай зориулалтаар загас барих гэрээг иргэн, хуулийн этгээдтэй жил бүрийн 2 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор байгуулж, цахим мэдээллийн санд байршуулна.

4.14. Энэ журмын 4.8-д заасан гэрээнд улсын тусгай хамгаалалттай газар нутаг дахь ховор загасны амьдрах орчинд бүх төрлийн моторт завиар зорчихыг хориглох, отог байгуулах, мэргэжлийн хөтөч ажиллуулахтай холбоотой зохицуулалтыг тусгасан байна.

4.15.Ховор амьтан агнах, барих зөвшөөрлийг Амьтны тухай хуульд заасан агнах, барихыг зөвшөөрсөн хугацаанаас өмнө урьдчилан авч болох бөгөөд ховор амьтан агнах зөвшөөрлийн хүчинтэй хугацаа **14** 30 хоног, ховор загас барих зөвшөөрлийн хугацаа **10** 15 хүртэл хоног байна.

Тав.Агнуурын бус нутгийн менежмент хариуцагчийн үйл ажиллагаа

5.1.Агнуурын менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх зорилгоор аж ахуйн нэгж ховор амьтны агнуурын бус нутгийн менежмент хариуцагчийн гэрээг төрийн захиргааны төв байгууллагатай, бусад агнуурын бус нутгийн гэрээг сумын Засаг даргатай **5** **10** хүртэл жилийн хугацаатай байгуулна.

5.2.Аж ахуйн нэгж нь агнуурын болон байгалийн нөөцийн хамтын менежмент, аялал жуулчлалын чиглэлээр гурваас доошгүй жил ажилласан туршлагатай, амьтан судлал, агнуур зүйн чиглэлийн мэргэжлийн боловсон хүчин бүхий үндсэн ажилтантай байна.

5.3.Агнуурын менежментийн төлөвлөгөөний зарим үйл ажиллагааг мэргэжлийн байгууллагаар туслан гүйцэтгэгчийн гэрээ байгуулан гүйцэтгүүлж болох бөгөөд энэ нь агнуурын бус нутгийн менежмент хариуцагчийг хариуцлагаас чөлөөлөх үндэслэл болохгүй.

5.4.Агнуурын бус нутгийн агнуурын менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд байгалийн нөөцийн хамтын менежментийн нөхөрлөлийн оролцоог хангаж, менежментийн төлөвлөгөөний хүрээнд хийгдэж буй үйл ажиллагааны талаарх мэдээллийг орон нутгийн иргэдэд жил бүр танилцуулж хамтран ажиллана.

5.5.Улсын тусгай хамгаалалттай газрын орчны бусэд байршилтай агнуурын бус нутгийн нарийвчилсан агнуур зохион байгуулалтын судалгаанд тухайн тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын захиргааг оролцуулна.

5.6.Агнуурын болон загасчлалын отгийн тохижилт, үйлчилгээний чанарыг холбогдох стандартад нийцүүлэн, нөхөрлөлийн гишүүдийг тогтмол мэргэшүүлж, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн стандартыг мөрдүүлнэ.

5.7.Агнуурын ховор загасны амьдрах орчинд зөвхөн Амьтны тухай хуулийн 21.1.6-д заасан аргаар загасчилна.

5.8.Олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл, цахим орчинд тусгай зориулалтын агнуур, агнуурын менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн талаар үнэн бодит, баталгаатай мэдээллийг түгээнэ.

5.9.Тусгай зориулалтаар амьтан агнах, барихдаа холбогдох хууль тогтоомжид хориглосон арга, хэрэгсэл ашигласан, эсхүл агнуурын бус нутгийн хил хязгаараас гадна агнуур хийсэн, эрх бүхий байгууллагаас олгосон зөвшөөрлийн хугацааг зөрчсөн нь тогтоогдсон, агнуурын менежмент төлөвлөгөөг 2 жил дараалан хангалтгүй биелүүлсэн тохиолдолд менежмент хариуцагчийн гэрээг цүцална.

5.10.Агнуурын бус нутгийн менежмент хариуцагч нь ховор амьтныг хамгаалахад шаардагдах хөрөнгө бий болгох зорилгоор агнуурын амьтны дуудлага худалдааг зохион байгуулж болно.

Зургаа.Мэргэжлийн зөвлөлийн дүгнэлт гаргах үйл ажиллагаа

6.1. Мэргэжлийн зөвлөл нь аймаг бүрийн ерөнхий агнуур зохион байгуулалт, тухайн аймгийн агнуурын бус нутаг бүрийн нарийвчилсан агнуур зохион байгуулалтын тайлан, аймгуудын өмнөх онуудын тусгай зориулалтын ангийн гүйцэтгэлийг харгалзан үзэж, аймаг

бүрт тусгай зориулалтаар агнах амьтны нийт тоог төрөл, зүйлээр нь тодорхойлно.

6.2. Мэргэжлийн зөвлөл нь аймаг бүрийн агнуурын бүс нутгууд энэхүү журмын З дугаар бүлэгт заасан шалгуурыг хангаж байгаа эсэхийг хянан үзэж, тухайн жилд тусгай зориулалтаар ан агнуулах эрхтэй агнуурын бүс нутгуудыг тодорхойлно.

6.3. Мэргэжлийн зөвлөл нь энэхүү журмын 6.3, 6.4 -т заасан шалгуур хангасан агнуурын бүс нутаг тус бүрд тухайн жилд тусгай зориулалтаар агнуулах ан амьтны тооны дээд хязгаарыг амьтны төрөл зүйлээр тогтооно.

---оо---

.... ОНД АГНУУРЫН БУС НУТАГТ ТУСГАЙ ЗОРИУЛАЛТААР АГНАХ ТОО ХЭМЖЭЭНИЙ ХЯЗГААР

№	Аймаг	Сүм	Аймийн агнуурын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан огноо	Агнуурын амьтны нийт тоо	Тухайн жилд, агнуурын нөөц	Менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	Менежмент хариуцагчийн нэр	Тусгай зориулалтаар аннах-ны too
	Агнуурын бус нутгийн харьялал	Агнуурын бус нутгийн харьялал		Агнуурын бус нутгийн шалгур					

Ховор амьтныг агнах, барих зөвшийрэл олгох журмын 2 дугаар хавсралт

Маят 2.

.....ОНД АГНУУРЫН БУС НУТАГ ТУСГАЙ ЗОРИУЛАЛТААР БАРИХ ТОО ХЭМЖЭЭНИЙ ХЯЗГААР